stads
museum
Lier

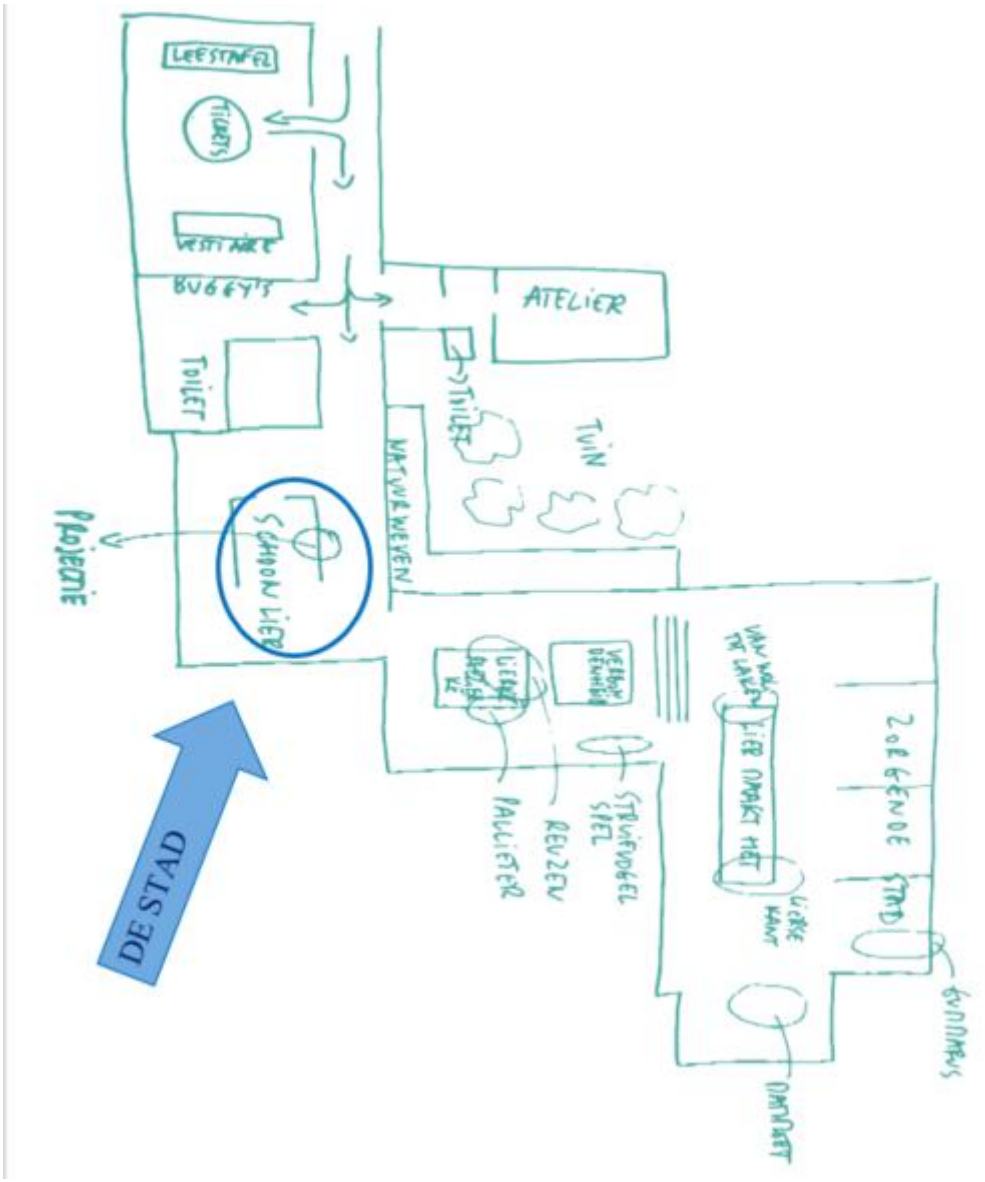
stads lab

Stad

Inhoudsopgave

Schema museum: DIY activiteiten DE STAD 3
Introductie 4
1. Bekijk de projectie over het ontstaan en de groei van Lier 5
2. Laat Lier groeien 6
3. Bedenk een stadsverhaal aan de hand van een myriorama, diorama of een lubokprent 7
4. Mental Mapping, Teken jouw vertrouwde route uit 8

Schema museum: DIY activiteiten DE STAD

Introductie

Historische kaarten

Mensen maken al duizenden jaren kaarten. Vanaf de 16de eeuw begint de glorietijd van de cartografie in de Lage Landen. De oudste plattegrond van Lier is die van Jacob Van Deventer en dateert van 1550/62. Je vindt de kaart in zaal 1. In opdracht van de Spaanse koning Filips II tekent Van Deventer nauwkeurig stadsplannen van meer dan 220 steden in de Nederlanden. De kaarten zijn geometrisch precies, maar bevatten niet alle administratieve gegevens (plaatsnamen, grenzen,…) en zijn niet bijzonder mooi afgewerkt. De stippellijn duidt het pad aan dat hij afstapte. De huizen zijn vlug geschetst, de monumenten in obliek (vanuit 45°) of schuin perspectief getekend. Van Deventers kaart van Lier werd als basis gebruikt voor latere stadsplattegronden die in mooie atlassen verschenen van bijvoorbeeld Guicciardini (1582), van Georg Braun en Frans Hogenberg (1588) of van Willem en Joan Blaeu. De godsdienstoorlogen eind 16de eeuw leverden militair-strategische kaarten op, bruikbaar voor legers. Naast stadsplattegronden zijn er ruimere gewestkaarten. Zo staat Lier aangeduid op de kaart van de Lage Landen, getekend door Mercator in 1595. Andere bekende kaarten zijn die van Lier en de Kempen door Eugène-Henri Frickx (1704) en van de Oostenrijkse Nederlanden door Joseph de Ferraris(1777). Kaarten worden opgesteld door landmeters. Om land op te meten maken ze gebruik van driehoeksmeetkunde. Ze plaatsen een baken, een theodoliet (een hoekmeetinstrument) en meten met een wiel de afstand ertussen.

Geschiedenis van Lier

De oudste sporen van permanente bewoning dateren van 6.000 jaar geleden. Geleidelijk groeit Lier uit tot de stad zoals we ze vandaag kennen. Vooral religie, economie en oorlog hebben het gezicht van de stad bepaald. Sinds de heiligverklaring van Gummarus in 850 n.Chr. is Lier een levendig religieus centrum. De stad trekt eeuwenlang zowel pelgrims als religieuze ordes aan. Dat zorgt voor veel economische activiteit en voor de bouw van gast- en godshuizen, kloosters, kerken, het begijnhof … Eind 12de eeuw krijgt Lier de rechten en vrijheden van een stad. Dit zorgt voor economische bloei, voor een toename van de bevolking en voor veel bouwprojecten zoals het belfort en de lakenhal. De stad mag een omwalling bouwen, waarvan de Zimmertoren en de Gevangenenpoort nog getuigen zijn. Van de tweede, 15de eeuwse omwalling zien we vandaag nog het traject in de groene wandelpaden van de stadsvest. Ook de verschillende oorlogen drukken hun stempel op Lier. Vooral de heropbouw na WOI geeft de stad een nieuw aangezicht.

1. Bekijk de projectie over het ontstaan en de groei van Lier (museum)

Opdracht:

Andere foto met kinderen.

Info begeleidende projectietekst:

- Lange tijd was dit gebied een moeras. In de 8e eeuw arriveert Gummarus. Hij sticht een gemeenschap, verricht wonderen en wordt in 850 heilig verklaard.
- Langs de Nete dringen plunderende Noormannen de stad binnen, ze worden gruwelijk gestraft.
- Eind 12e eeuw: Lier groeit en de hertog van Brabant schenkt het rechten en vrijheden. Lier wordt een stad: een stevige muur zorgt voor bescherming. Het Begijnhof is een thuis voor godvruchtige begijntjes. In de lakenhal bloeit de handel en Gummarus verdient een grotere kerk.
- 15e eeuw: de stad blijft groeien. Een tweede omwalling is nodig. Hertog Jan schenkt Lier de Brabantse Schapenmarkt en zo worden de Lierenaars 'Schapekoppen'. De veehandel zorgt voor nieuwe welvaart.
- 16e eeuw: de godsdienstoorlog verscheurt het land, Lier beeft onder wisselende machthebbers. Het Katholieke Spaanse leger plundert de stad en beeldenstormers vernielen kerken en kloosters. Vele Lierenaars verlaten de stad en het bloeiende handelscentrum wordt een kleine garnizoenstad.
- 1660: De pest houdt lelijk huis in de stad.
- Maar Lier krabbelt terug overeind: de textielfirma De Heyder en Co brengt begin 18e eeuw de eerste industrie in de stad. Steenwegen maken de stad bereikbaar.
- In 1855 arriveert de eerste stoomtrein. Vlieten worden gedempt om ziektes te voorkomen.
- 1914: De Duitsers vallen binnen. Lier raakt gehavend: de Grote Markt en Berlarij gaan in vlammen op. 1500 huizen zijn beschadigd.
- 1977: Lier krijgt een zusje, de stad fuseert met Koningshooikt. De Hooikste 'Varkenskoppen' verwelkomen de Lierse 'varkenskoppen'.
- 'Lierke Plezierke': een stad met een rijk verleden en een mooie toekomst!

2. Laat Lier groeien

Algemene info:

- Bekijk met je klas de projectie over de historische evolutie van Lier. (1)

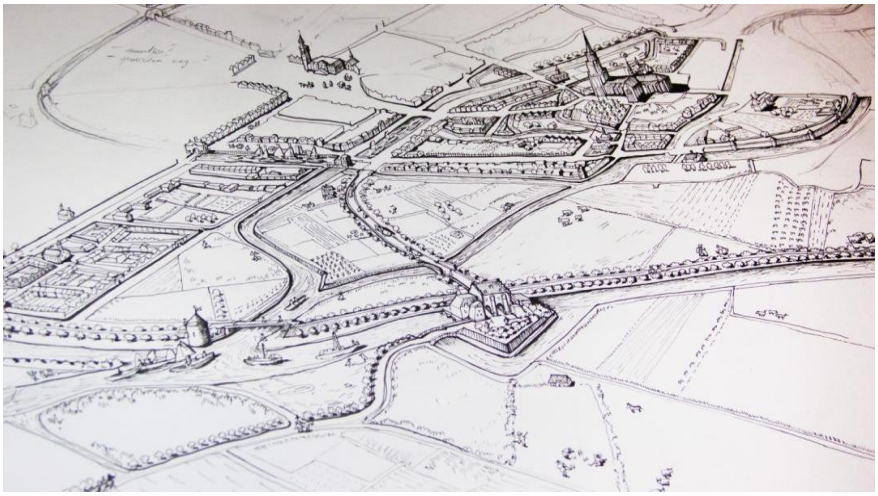

- Laat de leerlingen de 10 platen van de stad lier in juiste volgorde leggen op de grond. (2)
- Deel de groep op in kleine groepjes of duo's.

Opdracht:

- Elk groepje bestudeert één van volgende thematische lijnen doorheen de platen:
  - ✓ Transport
  - ✓ Bouwprojecten
  - ✓ Straten en huizen
  - ✓ Water
  - ✓ Handel en industrie
  - ✓ Dagelijks leven
- Laat elk groepje uitleg geven over de evolutie die ze zien op de platen.

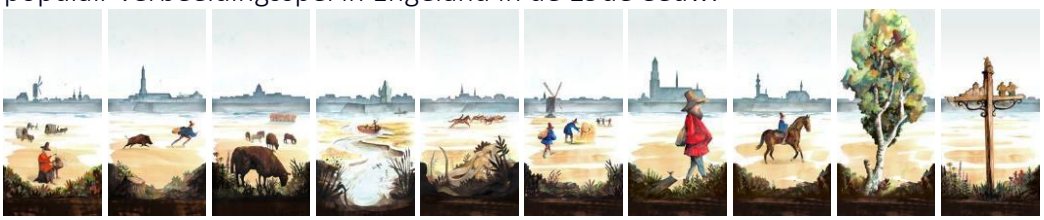
TIP: in het atelier vind je extra achtergrondinformatie en kleinere kaarten.

3. Bedenk een stadsverhaal aan de hand van een myriorama, diorama of een lubokprent

Algemene info:

Myriorama: Bestaat uit verschillende beeldstroken die in gelijk welke volgorde kunnen gelegd worden en aan de hand waarvan kinderen een verhaal bedenken. Het myriorama was een populair verbeeldingsspel in Engeland in de 19de eeuw.

Lubokprent: Hier in worden verschillende teksten en beelden samengebracht in één compositie. Lubok stamt uit de Russische traditie, tussen de 17de en 19 de eeuw. Het verhaal kan zich afspelen in de toekomst of in het verleden. Leerlingen kiezen uit de materialendoos beeldelementen uit, knippen en plakken deze op een achtergrond.

Diorama: Hierin zie je een driedimensionaal panorama van Lier. Laat je leerlingen in het museum hun eigen diorama en verhaal maken met de figuurtjes die in de uitsnijdingen van het houten meubel eronder staan.

Opdracht:

- Verdeel de klas in 3 kleine groepjes.
  - ✓ Laat elk groepje kiezen tussen myriorama, lubok of diorama.
  - ✓ Elk groepje bedenkt een verhaal dat zich afspeelt in Lier en bereidt het voor.
  - ✓ De groepjes vertellen elkaar hun verhaal.
  - ✓ Schuif eventueel door.

4. Mental Mapping, Teken jouw vertrouwde route uit

Algemene info:

Je kunt een kaart maken door het land precies op te meten of je kunt een kaart maken uit het hoofd: een mentale kaart. Een mentale kaart is uniek en persoonlijk. Het is een individuele weergave van de werkelijkheid. Iedereen heeft een eigen mentale kaart, het resultaat van een eigen ervaring van een gebied waarin routes, beleving, waardering en associaties zijn opgeslagen. Nieuwe informatie wordt telkens gekoppeld aan het bestaande beeld, hiermee vergeleken en al dan niet opgeslagen.

Opdracht:

Laat je leerlingen een **Mental Map** maken van een route die ze vaak doen. Van huis naar school, naar de bib, de sportclub, de jeugdbeweging,…

- Geef elke leerling potlood en papier.
- Geef je leerlingen de volgende instructies :
  - ✓Teken met een lijn de route die je aflegt.
  - ✓Duid op de route enkele extra herkenningspunten aan. Een brug, een rivier,…
  - ✓Welke plekken maakte je iets bijzonder mee? Teken deze herinneringen in het blauw.
  - ✓Welke waardevolle dingen op jouw route mogen niet verdwijnen? Teken deze op de kaart in het rood.
  - ✓Laat de leerlingen per 2 aan elkaar vertellen over hun route, de herkenningspunten, herinneringen en belangrijke dingen die niet mogen verdwijnen.

